

door JAN STEYAERT, LECTOR FONTYS
HOGESCHOOL SOCIALE STUDIES

Gluren bij de buren

dachten dat het niet urgent was". Daarom adviseer ik familieleden altijd massaal te bellen."

Schrijnend

Schrijnend vindt Van de Kamp het verschil tussen de zorg die kinderen aan hun moeder schenken. Liet de dochter van mevrouw Buys-Koning direct haar werk schieten als haar moeder hulp nodig had, de kinderen van mevrouw Timmer lieten hun moeder maandenlang aanmodderen met het aanvragen van aangepaste schoenen. De neiging om dan maar zelf dergelijke zaken voor haar cliënt te regelen, wist Van de Kamp te onderdrukken. "Dan zou het nog langer duren eer ze meer hulp kreeg. Wel heb ik voorzichtig met haar besproken hoe ze haar kinderen anders kon benaderen. Dat ze niet altijd op hen moest foeteren, maar ook eens dankbaarheid moest tonen. Mevrouw Timmer ging ervan uit dat haar kinderen altijd voor haar moesten klaarstaan, zoals zij dat voor haar moeder deed. Maar de maatschappij is veranderd."

'Het fenomeen alphahulp moet worden opgeheven en ondergebracht bij gezinshulp'

Daarom vindt Van de Kamp de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) een 'buitengewoon zorgelijke ontwikkeling'. In de WMO is mantelzorg geïnstitutionaliseerd. Er wordt niet gekken of de familie kan of wil helpen en of de cliënt dat wil, nee, de familie móet helpen. Zijn uitgangspunt is gebouwd op een niet meer bestaande maatschappij. Kinderen wonen vaak ver weg, hebben drukke banen of jonge gezinnen. Als kinderen zelf zorg kunnen en willen verlenen is het prima, maar het mag geen uitgangspunt zijn. Kinderen komen allereerst voor de gezelligheid, om warmte en aandacht met hun ouders te delen. Je kunt hen niet verplichten tot mantelzorg. Vrouwen zijn hiervan de dupe. Van hen wordt verwacht dat ze fulltime gaan werken, jonger en liefst méér kinderen krijgen, op school mee helpen en dan ook nog mantelzorg leveren. Dat is teveel. Dan is het onderhand tijd voor een nieuwe emancipatiebeweging! ■

Via www.volkskrant.nl loopt op mijn computerscherm het bericht binnen dat de onderhandelaars in het Catshuis verwachten binnenkort met een regeerakkoord naar hun fracties te gaan. Wat zou, na toch een stevige koerswijziging bij de kiezer, daarvan nog zichtbaar zijn in een regeerakkoord? Lukt het Balkenende, die tijdens de verkiezingscampagne Bos beschuldigde van 'draaikonterij', om een bocht te maken zonder zijn eigen beschuldiging over zich heen te krijgen? Of zouden Bos en Rouvoet zwichten voor de macht en zich tevreden stellen met enkele, eerder symbolische, 'kroonjuwelen' in het regeerakkoord?

Het meest boeiende voor onze sector zal worden wat het regeerakkoord over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zegt. Tijdens Kamerdebatten hebben zowel PvdA als ChristenUnie zich stevig geroerd en staatssecretaris Ross gedwongen de wet grondig te wijzigen, onder meer via de compensatieplicht. Uiteindelijk hebben ze wel volmondig vóór de wet gestemd.

Met enige regelmaat wordt me gevraagd hoe ik, werkend in Nederland en Engeland maar wonend in Vlaanderen, aankijk tegen de ontwikkelingen in de Nederlandse sociale sector. Het boeiende is dan te observeren dat de uitdagingen overal dezelfde zijn (vergrijzing, globalisering van economie e.d.), maar de oplossingen erg verschillend zijn. Terwijl Nederland volop gaat voor marktwerking, eigen bijdrage en informele zorg, doet Vlaanderen dat niet. Daar wordt op het gemeenteniveau hard gewerkt aan wat in Nederlandse termen een koppeling van WMO en WBB zou zijn. Het organiseren van een sociale economie rondom zorg, die zowel voorziet in de behoefte aan zorg als een kader biedt voor sociale activering en inburgering (zie bijvoorbeeld www.familiehulp.be of www.dienstenthuis.be). Of kijk naar Zweden, waar een WMO-achtige situatie bestaat. Toch zijn er fundamentele verschillen, zoals het nauwelijks een beroep doen op informele zorg en een financiering vanuit collectieve middeelen (dus niet via eigen bijdrage of lokale gemeentelijke begrotingen).

Is het elders beter? Dat is vragen naar gemeenplaatsen. Boeiender is dat 'gluren bij de buren' inspiratie kan opleveren over hoe fundamenteel andere keuzen mogelijk zijn bij dezelfde uitdagingen. Een beetje meer voyeurisme kan geen kwaad. Dat geeft ze ongetwijfeld, daar in het Catshuis, wat extra onderhandelingsruimte.